ΤΑ ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

'Ο Φραγκίσκος "Ομπρα στὴν κυρία 'Ελένη Φόσκη.

«Εὐχαριστῶ, φίλη μου, εὐχαριστῶ. Ποτὲ δὲν τὸ ἔλπιζα αὐτό!

Ποτὲ δὲν ἐφανταζόμουν ὅτι ἡ ἀγάπη μας θὰ τελείωνε τόσο ἀπλά, τόσο ἤρεμα, χωρὶς κλάμματα καὶ λιποθυμίες.

Κι' ὅμως νά.... "Ολα τελειώσανε μεταξύ μας. Καὶ πόσο εὔκολα!... Εἶχα τὴν ἰδέα πὼς τὸν ἔρωτά μας θὰ τὸν ἐκήδευα ἐγώ. 'Επίστευα ὅτι ἐμεῖς οἱ ἄνδρες κουραζόμαστε συνήθως πρῶτοι ἀπὸ τὴν ἀγάπη. Κι' ἡ σκέψη αὐτή, ἡ σκέψη πὼς θὰ σοῦλεγα μιὰ μέρα ἐχαΐρε γιὰ πάντα», μὲ βασάνιζε φρικτά.

Μὰ νὰ ποὺ τὰ πράγματα τελείωσαν πολὺ διαφορετικά. Τὸν ἔρωτά μας τὸν ἐκήδεψες σὺ πρώτη. Πρὸ μιᾶς ὥρας μοῦ ζήτησες νὰ σοῦ ἐπιστρέψω τὰ γράμματά σου. Κι' ἐγὼ σοῦ τἄστειλα πολὺ-πολὺ πρόθυμα. Αἰσθάνθηκα βέβαια κάτι σὰν δυνατὴ φωτιὰ μέσα μου, κάτι σὰν τσίμπημα κοινωνιποῦ στὴν καρδιά μου, μὰ τώρα εἶμαι πειὰ ἥσυχος.

Σ' εὐχαριστῶ λοιπόν, φίλη μου, σ' εὐχαριστῶ πολύ, γιατὶ σκότωσες ἐσὺ πρώτη τὸν ἔρωτά μας καὶ μ' ἔκαμες ἔτσι ν' ἀπαλλαχτῶ ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τῆς συνειδήσεως. Ξέρεις τί εἶνε ἔλεγχος συνειδήσεως; Πιθανώτατα ὄχι.

Γιατὶ ἐσεῖς ἡ γυναῖκες ἔχετε τόσο μεγάλη πεποίθηση στὴν ὑπεροχή σας ἀπέναντί μας, ὥστε σκέττεσθε, ὅτι μᾶς κάνετε μεγάλη χάρι ὅταν ἀφίνετε νὰ σᾶς ἀγαποῦμε. Δὲν λέω δὲ πόσο μεγάλη θυσία σᾶς φαίνεται ὅτι μᾶς κάνετε, ἂν καταδεχτῆτε νὰ μᾶς ἀγαπήσετε!

'Εμεῖς εἴμαστε οἱ παστοί, σεῖς εἶστε ἡ Παναγίες, τὰ ψυχρὰ κι' ἀκίνητα εἰκονίσματα, μπροστὰ στὰ ὁποῖα ἐμεῖς οἱ ἄνδρες γονατίζουμε μὲ τὸ κεφάλι στὴ γῆ. "Οπως σὲ περασμένα χρόνια, κάποιες θεότητες κινοῦσαν τὸ κεφάλι τους γιὰ νὰ δείξουν τὴ συγκατάθεσί τους, καὶ ὅπως σήμερα μερικὲς θαυματουργὲς Παναγίες καὶ ἅγιοι κινοῦν τὰ μάτια τους γιὰ νὰ δείξουν, ὅτι ἡ παράκλησί μας γίνεται δεκτή, ἔτσι καὶ σεῖς ἡ γυναῖκες μόλις καταδέχεστε μ' ἕνα νεῦμα σας νὰ μᾶς δείξετε πὼς ἡ προσευχὲς κ' ἡ παρακλήσεις μας φτάνουν ὥς τὴν καρδιά σας.

Κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο, ὅταν μᾶς ἐγκαταλείπετε, δὲν αἰσθάνεστε ἐκεῖνο ποὺ ἐμεῖς οἱ ἄνδρες ὀνομάζουμε «ἔλεγχο συνειδήσεως».

'Εν πάση περιπτώσει, ὦ γλυκειὰ ξανθή μου, σ' εὐχαριστῶ ποὺ μοῦ χαρίζεις γιὰ ὅλη τὴ ζωή μου τὴ γλύκα τῆς ἀναμνήσεως. χωρὶς καμμιὰ φαρμακίλα νὰ μπορῇ νὰ ταράξῃ αὐτὴ τὴν ἀνάμνηση.

Πρὸ μιᾶς ὥρας, ἴσως κι' αὐτὴν ἀκόμα τὴ στιγμή, ὑποφέρω γιὰ τὴν ἐγκατάλειψί σου αὐτή. 'Αλλὰ μέσα μου συλλογίζομαι ὅτι κατὰ βάθος ἡ ἐρωτική ἐγκατάλειψις εἶνε ἕνα πολὺ ὡραῖο πρᾶγμα. Γιατὶ ἔτσι μπορῶ νὰ εἶμαι ἥσυχος ὅτι δὲν ἔκαμα ἕνα θῦμα. 'Αντιθέτως μπορῶ νὰ παρουσιάζωμαι ἐγὼ ὡς θῦμα. Σ' εὐχαριστῶ λοιπὸν ποὺ μοῦ ἔδωσες κ' αὐτὴ τὴν εὐχαρίστηση!

Καὶ ὅμως ὑπάρχει κάτι ποὺ μ' ἐνοχλεῖ ἀκόμα σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι. 'Η σκέψη δηλαδή, ὅτι δὲν μπορῶ νὰ διηγηθῶ τὴν καλή σου πρᾶξι σ' ἐκείνους ποὺ ὑποπτεύονταν τὸ γλυκὸ δεσμό μας. Πολλοὶ θὰ πιστέψουν ἢ ὅτι ὁ χωρισμός μας προῆλθε ἐξ αἰτίας μου ἢ ὅτι μὲ παράτησες γιατὶ δὲν ἤμουν ἄξιος τῆς ἀγάπης σου. Κι' ἔτσι οἱ κακόγλωσσοι θὰ συμπεράνουν: «'Η καϋμένη ἡ γυναῖκα! Τὸν ἀγαποῦσε τόσο πολύ, ὑπόφερε τόσο ἐξ αἰτίας του κ' αὐτὸς ὁ ἄθλιος τὴν ἐγκατέλειψε!...»

'Η πρᾶξι σου εἶνε ἀκόμα πολὺ σκληρή, γιατὶ ἐγὼ δὲν ἔπαψα νὰ σ' ἀγαπῶ. Μὰ τί σ' ἐνδιαφέρει ἐσένα ἂν ἡ καρδιά μου κομματιάζεται; Θέλεις μονάχα τὰ γράμματά σου καὶ μοῦ γράφεις:

«"Εχε τὴ γενναιότητα νὰ μοῦ ἐπιστρέψῃς τὰ γράμματά μου ὅλα».

Ναί, ὅλα, ἀγαπητή μου, ὅλα σοῦ τὰ στέλνω, καὶ σοῦ ἐπιστρέφω μάλιστα καὶ ὅλα τὰ δικά μου γράμματα, ποὺ εἶχες τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ στείλῃς μαζὺ μὲ τὸ τελευταῖο γράμμα σου, ἀπὸ φρόνησι, ὅπως μοῦ γράφεις. Λιτοῦμαι μάλιστα ὅτι δὲν βρίσκονται στὰ χέρια μου καὶ τὰ γράμματα τῶν ἄλλων, τῶν τέως φίλων σου, γιὰ νὰ σοῦ τὰ στείλω κι' αὐτὰ κι' ἔτσι νὰ ἡσυχάσῃς ἀπὸ κάθε φόβο. Βλέπεις ὅτι ἐγὼ φροντίζω γιὰ ὅλα καὶ προσπαθῶ νὰ σὲ ἀπαλλάξω ἀπὸ κάθε ἐνόχλησι. 'Αλλὰ δὲν μπορῶ νὰ κάμω περισσότερο ἀπ' ὅ,τι περνᾶ ἀπ' τὸ χέρι μου.

Θυμᾶσαι; Στὴν «Ψυχολογία τοῦ Νεωτέρου "Ερωτος» τοῦ μεγάλου ψυχολόγου Μπουρζέ, ὑπάρχει ἕνα κεφάλαιο μὲ τὸν τίτλο: «'Η τέχνη γιὰ νὰ διακόπτωνται ἡ ἐρωτικὲς σχέσεις». "Αν ἤμουν ψυχολόγος κ' ἂν δὲν φοβόμουν μήπως γίνω γελοῖος, θ' ἀποφάσιζα νὰ γράψω κ' ἐγὼ τώρα ἕνα κεφάλαιο μὲ τὸν τίτλο: «'Η τέχνη τοῦ νὰ ὑποφέρῃ κανεὶς τὴν ἐγκατάλειψι μιᾶς γυναίκας».

«—'Εγὼ σ' αὐτὴ τὴ γυναῖκα ἔδωσα τὸ πᾶν, ψυχή, πνεῦμα, σκέψι, τὴ ζωή μου ὁλόκληρη. Τὴν θεωροῦσα ὡς τὴν ὡραιότερη ἀνάμεσα σὲ τὶς πιὸ ὡραῖες. Σκόρτσα πάνω στὸ ξανθὸ κεφάλι της ὅλα τὰ ἄνθη τοῦ αἰσθήματος καὶ τοῦ λόγου, μάζεψα γι' αὐτὴν ὅλα τὰ ρόδα ἀπὸ τὶς τριανταφυλλιὲς κ' ὅλα τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα ἀπ' τὰ λεξικά, κατέβασα ὅλα τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ γιὰ νὰ τὰ κάμω περιδέραιό της ἀξιοτίμητο γιὰ τὸ μαρμαρένιο λαιμό της, ὅλα τῆς τὰ ἔδωσα, ὅλα τὰ ἔκαμα, ὅλα τὰ περίμενα ἀπ' αὐτήν, γιὰ χάρι της, γιὰ τὴν ἀγάπη της. Κι' ἐκείνη μ' ἐγκατέλειψε!...».

"Ας εἶνε ὅμως. Μὴν τὸ παίρνεις καὶ κατάκαρδα. "Εχει καὶ τὰ καλά του ὁ χωρισμός μας αὐτός. Ναί, δὲν ξέρεις τί μεγάλο καλὸ μοῦ ἔκανες, δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβῃς! Καὶ δὲν ξέρω κι' ἐγὼ πῶς νὰ σοῦ ἐκφράσω τὴ βαθειά μου εὐγνωμοσύνη γι' αὐτό. Τὸ μόνο ποὺ σοῦ εὔχομαι τέλος, εἶνε τοῦτο: Ν' ἀγαπήσῃς ἕναν ἄνδρα, νὰ τὸν ἀγαπήσῃς ὅσο ἀγάπησα ἐγὼ ἐσένα καὶ νὰ σ' ἀφήσῃ πρῶτος ἐκεῖνος. Τότε θὰ δοκιμάσῃς τὴ αἰσθάνομαι τὴ στιγμὴ αὐτή. Εἶνε ἡ μόνη εὐχὴ ποὺ μοῦ μένει νὰ σοῦ δώσω μέσα ἀπ' τὰ φύλλα τῆς λαβωμένης μου καρδιᾶς. Καὶ σοῦ τὴν δίνω καὶ παρακαλῶ τὸ Θεὸ νὰ σοῦ τὸ πληρώσῃ...»

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΟΜΠΡΑ

Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν
ΣΑΜΠΑΤΙΝΟ ΛΟΠΕΖ

ΤΑ ΚΟΛΠΑ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΑΠΑΤΕΩΝΩΝ

ΕΝΑΣ ΠΡΟΘΥΜΟΣ ΔΙΩΚΤΗΣ

Τελευταῖα, σὲ κάποιο Παρισινὸ ἑστιατόριο, ἕνας κύριος, ὁ ὁποῖος μόλις εἶχε τελειώσει τὸ φαγητό του, στρώθηκε ξέφαρνα ἀπ' τὴν καρέκλα του, ἅρπαξε ἀπ' τὴν κρεμάστρα τὸ καπέλλο του καὶ τὴν ὀμπρέλλα του καὶ ὥρμησε τρέχοντας πρὸς τὴν πόρτα.

— Στάσου, στάσου! φώναξε ἔξαλλο τὸ γκαρσόνι. Βρὲ τὸν παλιάνθρωπο!... Τὸ ἔσκασε, χωρὶς νὰ μοῦ πληρώσῃ τὸ λογαριασμό!

— "Εννοια σου καὶ θὰ τρέξω ἐγὼ νὰ τὸν πιάσω, εἴτε ἕνας ἄλλος κύριος ποὺ καθόταν στὸ διπλανὸ τραπέζι, γιατὶ ὁ ἐλεεινὸς μοῦ ἔκλεψε καὶ μένα τὴν ὀμπρέλλα μου!...

Καί, χωρὶς νὰ περιμένῃ ἀπάντησι, ὁ πρόθυμος κύριος ὥρμησε πρὸς τὴν πόρτα.

'Επέρασαν πέντε λεπτά, ἐπέρασε μιὰ ὥρα καὶ οὔτε ὁ κλέφτης, οὔτε ὁ διώκτης του γύρισαν πίσω, ὅς ὅτου στὸ τέλος ὁ ξενοδόχος ἀντελήφθη ὅτι εἶχε νὰ κάνῃ μὲ δυὸ ἀτατεῶνας ποὺ ἦσαν συνεννοημένοι μεταξύ τους. Γιατὶ κ' ὁ δεύτερος κύριος εἶχε... πληρώσει τὸν λογαριασμό του ὅσο κ' ὁ πρῶτος!...

ΧΡΥΣΑ ΛΟΓΙΑ

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

— Σπρῶχνε ὁ ἴδιος τὶς ὑποθέσεις σου. Μὴν ἀφίνῃς νὰ σὲ σπρώχνουν αὐτές.

— 'Η ἐργασία ἐξοφλεῖ τὰ χρέη, ἡ ἀπελπισία τὰ αὐξάνει.

—Τίποτε δὲν ἀρνεῖται ὁ Θεὸς στὴν ἐργασία.

— 'Η ἡδονὲς κυνηγοῦν ὅσους τὶς ἀποφεύγουν.

—Σημώνει περισσότερο ἡ ἀμέλεια παρὰ ἡ ἄγνοια.

χαρακτηριστικὰ κανονικά, ἀνεπαίσθητα βλογισκομμένο —ὄχι πολὺ— μὲ λεπτὸ ξανθὸ μουστάκι καὶ μὲ μάτια ποὺ εἶχαν λάμψη καθαυτὸ ἀτσαλένια. Μοῦ φαίνεται ὅμως πὼς ἦταν καστανὰ ἀνοιχτά.

Παχουλὰ τὰ δάχτυλά του, καὶ θυμᾶμαι ποὺ τὸ πρόσεξα ὅταν εἶδα ἕνα νὰ σφίγγεται πολὺ ἀπ' τὴ χρυσὴ βέρα τοῦ γάμου.

Χωμάτης, ἀλλὰ ἐξευγενισμένος πιά, ἀστός. Φοροῦσε συνήθως μαῦρα ρούχα, ἡμίψηλο, καὶ ποτὲ ἐπανωφόρι. "Ερριχνε μόνο στοὺς ὤμους του ἕνα σάλι μὲ κορρεδάκια ἄσπρα καὶ μαῦρα. Μ' αὐτό, ὅταν φυσοῦσε βοριάς, κοινοῦλωνε καὶ τὸ μισό του μοῦτρο. Μὲ τί χάρη τὸ κρατοῦσε, μὲ τόνα χέρι, κάτω ἀπ' τὰ μάτια του! "Ηταν ἕνα σάλι καινούργιο, ἀνοιχτόχρωμο, μὲ μακριὰ κρόσια, φαιδρό. Κι' ἔμοιαζε τόσο λίγο μὲ τὰ παλιά, τὰ σκοῦρα, τὰ φαγωμένα σάλια τῶν ἄλλων δασκάλων ποὺ ἔβλεπα στὸ δρόμο μας, ὅσο ἔμοιαζε μ' αὐτοὺς κι' ὁ πρῶτος μου δάσκαλος...

Θέ μου, συχώρεσέ του τὸ ξύλο ποὖδωσε στὴ ζωή του σὲ τόσα παιδιά! "Ισως νὰ τἄβλαψε μ' αὐτὸ λιγώτερο ἀπ' ὅσο ἡ βλακεία κ' ἡ σχολαστικότης ἄλλων δασκάλων. "Επειτα ποιὸς τὸ ξέρει! μπορεῖ νἄχε καὶ δίκιο: μπορεῖ τὸ ξύλο νὰ βγῆκε πραγματικῶς ἀπ' τὸν παράδεισο....

(1931) ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν

ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΣΤΟ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ»

ΤΟ «ΤΑΜΑ ΤΗΣ ΑΝΘΟΥΛΑΣ»

Ρωμάτζο τοῦ κ. ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ. βγαλμένο ἀπ' τὴ ζωὴ τῶν βλάμπηδων, τῶν ἀντάμπηδων καὶ τῶν ἀλανιάρηδων τοῦ παληοῦ, καλοῦ καιροῦ.